

AZ 1848-AS POLGÁRI FORRADALOM

Előzmények:

Forradalmi hullám Európában

- 1848 tavasza: egész Európában forradalmi hullám
- **okai: gazdasági:** rossz termésű évek
- gabona – és burgonyavész
- 1847. rossz termésű év – magas élelmiszerárak
- mélyülő ipari válság
- **társadalmi:** városi szegénység + középrétegek rossz helyzete – Európa régiói eltérő fejlettségűek: Anglia – fejett- nincs forr.
- ipari forr. Következménye: szociális problémák – Nyugat-Európában megoldatlanok
- Kelet-Európa: polgári átalakulás kezdetei+ nincsenek polgári nemzetállamok (német, olasz, Habsburg)
- **Eszmei:** liberalizmus, nacionalizmus, szocializmus

Pozsony – a francia forradalom hatása

- március 3. Kossuth felirati beszéde: a rendek mellé állnak – követeli:
- kötelező örökváltság
- közteherviselés
- felelős kormány kinevezése – először: a Helytartótanács tagjainak országgyűlés előtti felelőssége
- alkotmányt kért az örökös tartományok számára is
- kormány + felsőtábla: nem merik nyíltan elutasítani – időhúzás (István nádort Bécsbe rendelik – nem lehet a felsőtáblát összehívni)
- Kossuth március 3-i pozsonyi beszéde ösztönzőleg hat (egész birodalomnak alkotmányt követelt) – köv.: Bécs: forradalom
- 1848. március 13. – Metternich menesztése
- március 14. a bécsi forradalom hírére a főrendi tábla is elfogadta a feliratot
- március 15. Kossuth vezette küldöttség viszi Bécsbe a feliratot

A pesti forradalom

- A márciusi ifjak szerepe: a döntő lökést megadták, a liberális nemességet ösztönzik

A felelős kormány kinevezése

- az Államtanács először visszautasította, de
- V. Ferdinánd a pesti forradalom hírére jóváhagyta a feliratot
- Március 17. - Gr. Batthyány Lajos kinevezése miniszterelnöknek (István nádor személyes közbenjárása)
- Koalíciós kormány : minden irányzat, de többségben a liberális ellenzék

Batthyány Lajos miniszterelnök – Ellenzéki Párt- mérsékelt

Szemere Bertalan belügyminiszter– Ellenzéki Párt – radikális

Klauzál Gábor ipar- és földművelésügyi miniszter, – Ellenzéki Párt- mérsékelt

Kossuth Lajos pénzügyminiszter– Ellenzéki Párt – radikális

Eötvös József vallás- és közoktatásügyi miniszter; -korábban centralista

Deák Ferenc igazságügyi miniszter. – Ellenzéki Párt- mérsékelt

Mészáros Lázár hadügyminiszter;

Széchenyi István közmunka és közlekedésügyi miniszter
Esterházy Pál, a király személye körüli miniszter;

- Programja: a forradalom konszolidálása, rend, béke megteremtése
- Pénz és hadsereg megteremtése

Az áprilisi törvények

- Pozsony: a felirat jóváhagyása után megkezdődött a törvényalkotó munka
- Március 28. – királyi leirat: az Államtanács kísérletet tett a jobbágyszabadítás elodázására + próbálta a magyar kormány jogkörét nyirbálni (had- és pénzügyi téren)
- Ekkor: pesti tömegek az országgyűlés mellé állnak – nagy tüntetés Pesten ⇒

ÁPRILIS 11. – V. Ferdinánd szentesítette a törvényeket:

- Ezzel: végbement a polgári átalakulás, vér nélkül, törvényes keretek között
- A törvények a liberális nemesség eszméit tükrözik
- Államforma: alkotmányos királyság - Ausztriával perszónáluniós kapcsolat
- A törvények a liberális nemesség eszméit tükrözik: a liberalizmus eszmerendszere vált a polgári átalakulás alapjává és ez jelent meg a törvénykezésben
- Jobbágyszabadítás (azonnali, kötelező örökváltság utólagos állami kárpótlással)
- Március 23. Batthyány miniszterelnöki körlevélben elrendelte a jobbágyszabadítást a feszült helyzet miatt azonnali hatállyal.
- A jobbágyság minden teher nélkül megszabadult az úrbéri szolgáltatásoktól, telkének tulajdonosává vált, a nem úrbéres földeket terhelő szolgáltatások azonban megmaradtak, s nem rendelkeztek a nemesség kártérítéséről
- a hiányosságok negatív következményeire: parasztmozgalmak 1848 nyarán -ezeket leszerelték + a külső támadások miatt a parasztság a forradalom mellé állt.
- Ez Közép-Kelet-Európa legradikálisabb jobbágyszabadítása
- Rendi kiváltságok megszüntetése – törvény előtti egyenlőség,
- Közterherviselés: ez az érdekegyesítés megteremtése miatt volt fontos
- következménye: az ősiség eltörlése(Az Aranybullában rögzített nemesi kiváltság eltörlése)
- Választójog: vagyoni cenzus (de az értelmiségiek + az egykor szavazati joggal rendelkező nemesek megkapták a jogot) - széleskörű, liberális
- Kétkamarás, népképviselői egy. Pesten
- Ogy-nek felelős kormány
- Az uralkodó rendelete csak miniszteri ellenjegyzés mellett érvényes
- Erdély és a Határőrvidék egyesül Magyarországgal
- Sajtószabadság, vallásszabadság, előzetes cenzúra megszüntetése
- **Problémák:** az Ausztriához fűződő viszony nem tisztázott (hadügy, külügy, pénzügy)
- A parasztság terheinek felszámolása csak elkezdődött
- Nemzetiségi kérdés: a liberális elveknek megfelelően a nemzetiségi jogokat nem rögzítették, a nemzetiségi problémát megoldottnak vélték a törvény előtti egyenlőség és a jobbágyszabadítás megvalósításával – a magyar az államalkotó nemzet – következményei: 1848 tavasza: nemzetiségi nagygyűlések – politikai jogokat, nyelvhasználatot, autonómiát, saját tartományt követeltek
- A törvények jelentősége: politikai és társadalmi szinten megvalósult a polgári átalakulás. Megszületett a magyar nemzet ebben az időszakban, Létrejött az Unió Magyarország és Erdély között.